

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра соціології та соціальної роботи**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету суспільних наук

Остапець Ю.О.

» _____ 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ МЕДІАГРАМОТНОСТІ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	054 Соціологія
Освітня програма	Соціологія
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород – 2021

Робоча програма з навчальної дисципліни «**Основи медіаграмотності**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **05 Соціальні та поведінкові науки** спеціальності **054 Соціологія** освітньої програми «**Соціологія**».

Розробник: Шумицька Галина Василівна, доцент, доктор філологічних наук, професор кафедри соціології та соціальної роботи

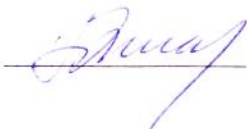
Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри **соціології та соціальної роботи**

протокол № 12 від «01» липня 2021 р.

Завідувач кафедри Шандор Ф.Ф.

Схвалено науково-методичною комісією **факультету суспільних наук**

протокол № 8 від «01» липня 2021 р.

Голова науково-методичної комісії Попадич О.О.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма	Заочна форма
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	1	1
Кількість модулів – 1	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання:	2	2
аудиторних – 3	Лекції:	
самостійної роботи студента – 3	24	8
	Практичні (семінарські):	
	20	4
Вид підсумкового контролю:	Лабораторні:	
залік		
Форма підсумкового контролю:	Самостійна робота:	
усна	46	123

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни «**Основи медіаграмотності**» – формування та поглиблення знань щодо сучасних теорій та практик дослідження соціальних змін, розвиток наукового знання про емпіричні прояви соціальних змін, з цим пов'язані, формування та розвиток навичок критичного мислення й аналізу емпіричних даних щодо діяльності агентів соціальних змін. Головними завданнями дисципліни є опанування відповідних першоджерел, набуття навичок їх критичного аналізу, ознайомлення з відповідними соціологічними теоріями та соціологічними методами вимірювання соціальних змін, набуття навичок аналізувати емпіричні дані та робити аналітичні доповіді з зазначеної проблематики.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК04. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК07. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК08. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК09. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

Фахові компетентності спеціальності (СК):

СК03. Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому.

СК04. Здатність збирати, аналізувати та узагальнювати соціальну інформацію з використанням соціологічних методів.

СК07. Здатність презентувати результати соціологічних досліджень для

фахівців та нефахівців.

СК08. Здатність використовувати інтернет – ресурси, статистичну інформацію для вирішення експериментальних і практичних завдань у галузі професійної діяльності.

СК09. Здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ ділового спілкування українською та іноземними мовами, ведення ділової документації.

СК13. Здатність до вироблення та застосування комунікативних стратегій в рамках міжособистісної взаємодії, управлінської діяльності в умовах невизначеностей.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна вивчається на 1 курсі і, відповідно до структурно-логічної схеми освітньої програми, опанування дисципліни не потребує попереднього вивчення освітніх компонентів освітньої програми.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Соціологія», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Вільно спілкуватися державною та іноземною / іноземними мовами усно і письмово з професійних питань.	РН05
Вміти використовувати інформаційно-комунікаційні технології у процесі пошуку, збору та аналізу соціологічної інформації.	РН07
Обґрунтовувати власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури.	РН08
Володіти навичками збору соціальної інформації з використанням кількісних та якісних методів.	РН10
Презентувати результати власних досліджень для фахівців і нефахівців.	РН11
Відслідковувати загальні і локальні зміни у масовій свідомості, проводити спостереження за психологічним станом, рівня благополуччя окремих груп та верств населення.	РН18
Виявляти та аналізувати нові чинники соціальної нерівності в Україні та світі, визначати можливі шляхи подолання нерівного доступу різних суспільних груп до тих чи інших соціальних ресурсів.	РН21
Здійснювати координацію інформаційних потоків з метою задоволення потреб соціального управління, спираючись на сучасні знання та соціальні технології.	РН23

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Основи**

медіаграмотності»:

Очікувані результати навчання з дисципліни (використано таксономію Б. Блума)	Шифр ПРН
Застосовуємо: студенти використовують отримані навички спілкування державною та іноземною / іноземними мовами усно і письмово у виконанні професійних питань.	РН05
Застосовуємо: студенти застосовують набуті знання про інформаційно-комунікаційні технології у процесі пошуку, збору та аналізу соціологічної інформації.	РН07
Розуміємо: студенти пояснюють власну позицію, робити та аргументувати самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу професійної літератури.	РН08
Розуміємо: студенти пояснюють принципи збору соціальної інформації. Застосовуємо: здійснюють кількісні та якісні дослідження на основі зібраної соціальної інформації.	РН10
Застосовуємо: студенти комунікують з фахівцями та нефхівцями з приводу демонстрації результатів соціологічних досліджень	РН11
Оцінюємо: студенти відслідковують нові чинники соціальної нерівності в Україні та світі, визначають можливі шляхи подолання нерівного доступу різних суспільних груп до тих чи інших соціальних ресурсів..	РН21
Застосовуємо: студенти задовольняють потреби соціального управління, при координації інформаційних потоків спираючись на сучасні знання та соціальні технології	РН23

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: залік; презентація результатів виконаної індивідуальної /групової роботи студента.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форма поточного контролю: доповідь на практичних заняттях

Форма модульного контролю: контрольна робота

Форма підсумкового семестрового контролю: залік

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	50	100
4	4	2	2	2		
T6	T7	T8	T9			
2	12	2	20			

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття, доповідь з презентацією	10	50
Модульна контрольна робота	1	50
Разом		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота складається з тестових завдань та запитання описово-аналітичного характеру.

Тестові завдання покликані оцінити знання з тематичної проблематики модулю, яка надавалася на лекціях і обговорювалася на практичних заняттях. Залежно від орієнтування у тематичному матеріалі по тестах, дане завдання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінене у 30 балів.

Запитання має на меті оцінити обізнаність здобувача з програмовим матеріалом. Залежно від послідовності викладу і орієнтуванні у матеріалі теоретичних питань, ця частина завдань модульної контрольної роботи максимально може бути оцінена у 20 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Відповідно до «Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсових) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання студентів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) – заслуговує студент, який:

- всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;

- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;

- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, C) – заслуговує студент, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає з певною кількістю помилок;

- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;

- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання за програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;

- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;

- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;

- допускає помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Таблиця відповідності оцінок за різними шкалами

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		

64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Медіаграмотність як соціальна категорія. Визначення та сутність поняття «медіаграмотність». Історія розвитку медіаграмотності. Суспільне значення медіаграмотності. Напрацювання західних науковців у сфері медіаграмотності. Зв'язок соціальної інформації та медіаграмотності. Медіаграмотність в Україні.

Тема 2. Медіаграмотність та інститут масової комунікації. Когнітивно-інституційний підхід до масової комунікації. Поняття інформації. Соціальна інформація та її властивості. Інформація в журналістиці. Текст та інші носії інформації в масмедіа. Поняття «комунікація». Спілкування та комунікація. Визначення масової комунікації. Поняття про мас-медіа: теоретичні й історичні аспекти. Властивості мас-медіа. Вивчення ефектів масової комунікації. Теорія стереотипів. Теорія когнітивного дисонансу. Теорія користі та задоволення. Теорія навчання та теорія пізнання. Структурно-функціональний підхід. Теорія спіралі мовчання. Теоретичні основи свободи преси. Теорія порядку денного М. Мак-Кобса і Д. Шоу. Теорія гейткіперів К. Левіна.

Тема 3. Професійні стандарти в медіа та маніпулювання при їх порушенні. Роль медіа в суспільстві. Історія виникнення стандартів. Поняття етичного кодексу та його роль. Функція професійних стандартів журналістики. Перелік та визначення базових професійних стандартів журналістики. Маніпулювання аудиторіями через порушення стандартів. Приклади порушення стандартів. Приклади порушення медіастандартів. Використання маніпулятивних технологій у ЗМІ. Знайти приклади маніпулювання аудиторіями через порушення стандартів в засобах масової комунікації (результати подати у вигляді презентації). Змістовий модуль 2. Вплив медіа на особистість

Тема 4. Історія розвитку та види медіа. Історія медіа. Основні види медіа: телебачення (визначення поняття, регулювання галузі), кінематограф (кінематограф як вид мистецтва та форма соціальної комунікації, кіно як екранна культура, мова кіно, фільм і реальність), газети (структура сучасної газети, газетні жанри, стандарти подання інформації в газеті), журнали (види журналів, огляд сучасного ринку журналів, цінності ілюстрованих журналів), радіо (музика як 7 частина поп-культури, радіо як мас-медіа), інтернет (Веб 2.0, Вікі, соціальні мережі). Історія створення засобів масової комунікації.

Тема 5. Медіаспоживання та вплив медіа на розвиток особистості. Проблема медіа соціалізації. Усвідомлене медіаспоживання. Процес відбору новин. Особливості медійного впливу на дітей різного віку. Позитивний медійний вплив. Медіа як ресурс особистості. Вплив медіа на інтелектуальний розвиток. Вплив медіа на емоційний і вольовий розвиток. Проблема медіа залежності. Вплив на стосунки. Парасоціальне спілкування. Проблема медіанасильства та зростання агресії. Правила користування медіа. Медіаосвіта та її вплив на розвиток дитини.

Тема 6. Аналіз медіатекстів різних видів медіа. Критичне сприйняття. Ідеологічний аналіз. Аналіз репрезентації. Декодування медіа текстів. Аналіз стереотипів. Сюжетний (нарративний) аналіз. Жанровий аналіз. Іконографічний аналіз. Семіотичний аналіз. Контекстуальний аналіз. Комерціалізація. Аналіз медіа в контексті ринку.

Тема 7. Психологічний захист від непотрібної інформації. ЗМІ. Маніпулятивні засоби у виборі способів впливу на споживача. Розуміння механізмів маніпулятивного впливу, використовуваного ЗМІ й рекламою, саме по собі сильний профілактичний засіб. Розвиток у людини навичок критичного мислення дає змогу убезпечити її перебування у просторі мас-медіа. Вплив медіа на ціннісно-сміслову сферу молоді. Теоретичний аналіз медіачинників формування ціннісно-сміислової сфери студентської молоді. Визначити роль медіаосвіти у формуванні ціннісносміислової сфери особистості студентів. Аналіз телешоу: трансформація форматів і цінностей. На прикладах трансформації форматів іноземних телешоу продемонструвати етнічну, національну та ментальну позицію українського телебачення відносно західних зразків.

Тема 8. Медіапсихологічні технології формування ціннісно-сміислової сфери особистості. Здійснення систематичного і цілеспрямованого впливу на духовний розвиток студентської молоді в ході аудиторної і позааудиторної роботи, її духовних цінностей, сенсожиттєвих орієнтацій, здатності до психологічної близькості з іншими людьми, прагнення допомогти іншим, досягнення високого рівня переваги духовних потреб над матеріальними, духовного задоволення. Медіатехнології, як засіб патріотичного виховання дітей та молоді. Застосування медіаосвітніх технологій і медіапсихології у навчально-виховному процесі навчальних закладів різного ступеня акредитації для формування патріотизму дітей та молоді.

Тема 9. Реклама як інструмент маніпуляції. Використання мотивів підсвідомого впливу. Маніпуляція підсвідомістю. Закони на яких ґрунтується основний сенс маніпуляції. Емоційні мотиви рекламного впливу на особистість реципієнта. Співвідношення емоційних і раціональних мотивів, що впливають на підсвідомість. Які треба зробити висновки, щоб сформулювати своє адекватне ставлення до рекламних меседжів.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	У тому числі				
		лекції	практичні	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Тема 1. Медіаграмотність як соціальна категорія	12	4	2			6
Тема 2. Медіаграмотність та інститут масової комунікації	10	4	2			4
Тема 3. Професійні стандарти в медіа та маніпулювання при їх порушенні	10	2	2			6
Тема 4. Історія розвитку та види медіа	10	2	2			6
Тема 5. Медіаспоживання та вплив медіа на розвиток особистості	10	2	2			6
Тема 6. Аналіз медіатекстів різних видів медіа	10	2	4			4
Тема 7. Психологічний захист від непотрібної інформації. ЗМІ	8	2	2			4
Тема 8. Медіапсихологічні технології формування ціннісно-сислової сфери особистості	9	2	2			5
Тема 9. Реклама як інструмент маніпуляції	9	2	2			5
Модульна контрольна робота	2	2	0			0
Разом	90	24	20			46

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	У тому числі				
		лекції	практичні	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Тема 1. Медіаграмотність як соціальна категорія	16	1	1			14
Тема 2. Медіаграмотність та інститут масової комунікації	16	1	1			14
Тема 3. Професійні стандарти в медіа та маніпулювання при їх порушенні	16	1	1			14

Тема 4. Історія розвитку та види медіа	15	1	0			14
Тема 5. Медіаспоживання та вплив медіа на розвиток особистості	16	1	0			15
Тема 6. Аналіз медіатекстів різних видів медіа	16	1	0			15
Тема 7. Психологічний захист від непотрібної інформації. ЗМІ	14	1	0			13
Тема 8. Медіапсихологічні технології формування ціннісно-смиислової сфери особистості	12	0	1			11
Тема 9. Реклама як інструмент маніпуляції	12	1	0			11
Модульна контрольна робота	2	0	0			2
Разом	135	8	4			123

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Медіаграмотність як соціальна категорія	2	1
2	Медіаграмотність та інститут масової комунікації	2	1
3	Професійні стандарти в медіа та маніпулювання при їх порушенні	2	1
4	Історія розвитку та види медіа	2	0
5	Медіаспоживання та вплив медіа на розвиток особистості	2	0
6	Аналіз медіатекстів різних видів медіа	4	0
7	Психологічний захист від непотрібної інформації. ЗМІ	2	0
8	Медіапсихологічні технології формування ціннісносмиислової сфери особистості	2	1
9	Реклама як інструмент маніпуляції	2	0
	Разом	20	4

6.4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Медіаграмотність як соціальна категорія	6	14
2	Медіаграмотність та інститут масової комунікації	4	14
3	Професійні стандарти в медіа та маніпулювання при їх порушенні	6	14
4	Історія розвитку та види медіа	6	14
5	Медіаспоживання та вплив медіа на розвиток особистості	6	15
6	Аналіз медіатекстів різних видів медіа	4	15
7	Психологічний захист від непотрібної інформації. ЗМІ	4	13
8	Медіапсихологічні технології формування ціннісносмиислової сфери особистості	5	11

9	Реклама як інструмент маніпуляції	5	11
	Модульна контрольна робота	0	2
	Разом	46	123

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

В умовах використання формату онлайн-навчання (дистанційного навчання) із застосуванням мережі Google Meet названі засоби, методи та форми визначаються за домовленістю зі здобувачами і в залежності від зручного виду взаємодії, застосовуються з допомогою існуючих функцій групових чатів та відеоконференцій.

Для ефективного засвоєння тематики є можливість демонстрації необхідних матеріалів на робочому столі комп'ютерного технічного засобу під час занять і семінарів. Зокрема, у разі потреби, під час онлайн-заняття можна надати доступ до свого екрану, щоб показати презентації або іншу тематичну інформацію на робочому столі.

Планування лекційних, практичних (семінарських) та лабораторних занять, модульних контрольних робіт, звітування за індивідуальну та іншу передбачену програмою роботу зі студентами, а також підсумкова перевірка знань у формі іспиту (заліку) здійснюється заздалегідь за допомогою прив'язки до Google-календаря. Синхронізація запланованих заходів виконується автоматично на всіх зручних для їх проведення пристроях.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Гвоздецька Б., Рюль В., Варга Н. Соціологія: методичні матеріали до самостійної роботи: навчально-методичний посібник для напряму підготовки «054 Соціологія». Ужгород: УжНУ, 2021. 110 с.
2. Гороховський О.М. Фактчек як тренд розслідувань: можливості та перспективи: практ. посіб. Дніпро: Ліра, 2017. 133 с.
3. Журналістика та медіа: Довідник / З.Вайшберг, Г.Й.Кляйнштонберг, Б.Пьорксен / Перекл. з нім. П.Демешко та К.Макеєв; за загал. ред. В.Ф.Іванова, О.В.Волошенюк. Київ: Центр Вільної Преси, Академія Української Преси, 2011. 529 с.
4. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: навч. посіб. / О.Т.Баришполець ін.; за ред. Л.А.Найдьонової, О.Т.Баришпольця. К.: Міленіум, 2009. 440 с.
5. Медіаосвіта та медіа грамотність: підручник / Ред.-упор. В.Ф.Іванов, О.В.Волошенюк; Наук. ред. В.Різуна. Київ: Центр Вільної Преси, 2012. 352 с
6. Медіаосвіта та медіаграмотність: короткий огляд / В.Ф.Іванов та ін. 2-ге вид., стер. К.: АУП, ЦВП, 2012. 58 с.
7. Медіаосвіта та медіаграмотність: підруч. / ред.-упор. В.Ф.Іванов, О.В.Волошенюк; За науковою редакцією В.В.Різуна. Київ: Центр вільної преси, 2012. 352 с.
8. Медіаосвіта та медіаграмотність: підруч. для студ. пед. колед. / ред.-упор.

- В.Ф.Іванов, О.В.Волошенюк; Наук. ред. В.Різуна. Київ: Центр Вільної Преси, 2014. 431 с.
9. Медіаосвіта. Основи медіаграмотності: навч.-метод. посіб. для курсу «Основи медіаграмотності» / укл. С.О.Троян, Ткачук АюВ. Умань: ПП Жовтий О.О., 2014. 128 с.
 - 10.Орос О.Б., Афанасьєв Д.М. Методичні рекомендації до проведення практичних занять та організації самостійної роботи студентів спеціальності 054 «Соціологія». Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2021. 22 с.
 - 11.Потятиник Б. В. Медіа: ключі до розуміння. Львів: ПАІС, 2004. 312 с.
 - 12.Практична медіаосвіта: авторські уроки. Збірка / Ред. упор. В.Іванов, О.Волошенюк; За наук.ред. В.Різуна. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2013. 447 с.
 - 13.Стратегії дослідження екранних медіа / НАН України; ІМФЕ ім. М.Т.Рильського. Київ, 2013. 356 с.
 - 14.Сучасні медіасистеми: три моделі відносин ЗМІ та політики / Галлін та ін. ; пер. з англ. О.Насика. Київ: Наука, 2008. 320 с.
 - 15.Український медіаландшафт – 2015: аналітичний звіт / за ред. В.Ф.Іванова. Київ: ФКА, 2015. URL: http://www.aup.com.ua/upd/kas_43639-1522-13-30.pdf
 - 16.Череповська Н. Медіакультура та медіаосвіта учнів ЗОШ: візуальна медіа культура. Київ.: Шк. Світ, 2010. 128 с.
 - 17.Шейбе С., Рогоу Ф. Медіаграмотність: Підручник для вчителя. Перекл. з англ. С.Дьома; за загал. ред. В.Ф.Іванова, О.В.Волошенюк. Київ: Центр вільної преси, Академія української преси, 2014. 319 с.
 - 18.Шейбе С., Рогоу Ф. Медіаграмотність. Критичне мислення у мультимедійному світі; пер. з англ. С.Дьома; за заг.ред. В.Іванова, О.Волошенюк. Київ: Академія Української Преси, 2017. 319 с.

Допоміжна література

1. Академія української преси. URL: <http://www.aup.com.ua>
2. Детектор медіа. URL: <http://detector.media>
3. Збірник статей Шостої міжнародної науково-методичної конференції «Практична медіаграмотність: міжнародний досвід та українські перспективи». Київ: Центр Вільної Преси, Академія української преси, 2018. 244 с.
4. Інститут масової інформації. URL: <http://imi.org.ua>
5. Медіакритика. URL: <http://www.mediakrytyka.info>
6. Медіапсихологія і медіа освіта. URL: <http://www.mediaosvita.org.ua>
7. Посібник з верифікації. URL: визначний гід з верифікації цифрового контенту для висвітлення надзвичайних подій. URL: http://verificationhandbook.com/book_ua <http://www.slideshare.net/usnires/ss-47525342>
8. Телекритика. URL: <http://www.telekritika.ua>
9. FAKE OFF. URL: <http://fakeoff.org/uk>
10. MediaLiteracy. URL: <http://www.medialiteracy.org.ua>
11. MediaSapiens. URL: <http://osvita.mediasapiens.ua>
12. Stopfake.org. URL: <http://www.stopfake.org>